

Van: Math. M.N. Knubben [mailto:cda@mathknubben.nl]

Verzonden: zondag 21 juni 2020 21:07

Aan: griffie

CC: Marij Verheggen - Penders; Jacques Blom; Thomas Brune

Onderwerp: Vragen/kanttekeningen naar aanleiding van de Jaarstukken 2019.

Vragen/kanttekeningen naar aanleiding van de Jaarstukken 2019.

A. Inleiding

Weliswaar verheugd dat de jaarrekening sluit met een overschat van maar liefst € 2.156.000,-, is de CDA-fractie hiervan tegelijk ook geschrokken en roept dit bij onze fractie o.m. de volgende vragen op, uitgaande van paragraaf 3.2, pag. 135 e.v. “de analyse van de verschillen”:

- Het verschil tussen het resultaat van de najaarsbegroting 2019 (overschot € 125.019,-) en het resultaat van de jaarrekening 2019 (€ 2.156.000,-) is wel erg groot. Hoe kan het dat bij de behandeling van de najaarsnota de raad niet is geïnformeerd over te verwachten aanzienlijk groter verschil dan het saldo van de najaarsnota? Betekent dit dat binnen de diverse programma's baten en lasten niet goed worden gemonitord en wie is daar dan verantwoordelijk voor?

De monitoring van baten en lasten binnen de diverse programma's is de verantwoordelijkheid van het college. Hierbij laat het college zich uiteraard ondersteunen door het ambtelijk apparaat. Als gevolg van enkele personele wisselingen binnen het ambtelijk apparaat is een natuurlijk moment ontstaan om de wijze waarop baten en lasten worden gemonitord te evalueren. Het college is van mening dat het onderliggende proces verbetering behoeft en zal daar concreet mee aan de slag gaan. Daarbij zal ook de transparantie vergroot worden. Overigens willen wij benadrukken dat dit voordelige effect in 2019 incidenteel is geweest.

De positieve resultaten met betrekking tot het gemeentefonds die zijn te herleiden naar decembercirculaire 2019 waren nog niet bekend bij de behandeling van de najaarsnota in de raadsvergadering van 9 december 2019. De decembercirculaire 2019 is verschenen op 16 december 2019.

- Is het college het met ons eens dat de raad in 2019 de mogelijkheid is onthouden om aanvullende/hernieuwde keuzes te maken aan de hand van te verwachten overschotten op de diverse programma's (in relatie met de begroting 2019)?

Het college is het met u eens dat, met de wijsheid achteraf, in 2019 andere keuzes gemaakt hadden kunnen worden. Daarbij moet worden opgemerkt dat ook het college zich heeft gedurende het begrotingsjaar 2019 heeft gebaseerd op de verwachtingen zoals opgenomen in de kadernota 2019 en de najaarsnota 2019, waarbij er geen sprake was van te verwachten overschotten.

- Is er gekozen voor een andere verantwoording van de uitkomsten (resultaat van baten en lasten) van de jaarrekening dan in voorgaande jaren? Is hier sprake van een eenmalige opschoning van (te lang) doorgeschoven projectbudgetten en schrappen van ongebruikte potjes of kunnen we jaarlijks zulke verschillen verwachten?

In de jaarrekening 2019 is geen sprake van opschoning van projectbudgetten. De door uw raad beschikbaar gestelde projectbudgetten zijn, voor het gedeelte dat niet is benut in 2019 of eerder, doorgeschoven naar 2020. In 2020 zullen wij beoordelen in hoeverre deze projecten inderdaad nog lopen. Daar waar het project is afgerond zal het projectbudget dan worden opgeschoond. Uw raad wordt over de uitkomsten van dit proces geïnformeerd.

Met betrekking tot de vergelijking met voorgaande jaren hebben wij bij het opstellen van de paragraaf analyse van de verschillen inderdaad gekozen voor een andere werkwijze. De verschillen die ontstaan door bijvoorbeeld het niet volledig uitgeven van de incidentele projectbudgetten zijn op deze wijze nader gespecificeerd dan in voorgaande jaren het geval was. Hoewel dit wel meer inzichtelijk maakt wat er feitelijk is gebeurd, twijfelen wij wel nog over de leesbaarheid van dit onderdeel. Wij zullen hier nog eens goed naar kijken bij volgende P&C producten.

- Kan het college de betekenis uitleggen van ‘correcties verschuivingen tussen programma’s’; dat is ons niet echt duidelijk! Heeft dit vooral te maken met het doorschuiven van budgetten voor latere uitvoering?

Wij trachten dit te verduidelijken aan de hand van een fictief voorbeeld:

Uw raad stelt in 2019 een bedrag van € 75.000,- als incidenteel projectbudget beschikbaar voor een project binnen het Ruimtelijk Domein. Dit bedrag van € 75.000,- wordt dan als exploitatiebudget opgenomen als begrote lasten binnen dat programma.

De werkelijke uitgaven op dit budget in 2019 bedragen € 45.000,-. Aangezien er € 30.000,- minder is uitgegeven dan begroot, levert dit een voordeel op van € 30.000,- op het programma Ruimtelijk Domein.

Omdat het budget wordt voortgezet in 2020 dient het resterende projectbudget van € 30.000,- overgeheveld te worden naar 2020. Deze overheveling wordt uitgevoerd via een storting in de algemene dekkingsreserve. Deze storting is niet opgenomen in de begroting. Aangezien de mutaties in de reserves staan opgenomen in het programma Algemene Taakvelden, levert dit dus een negatief resultaat op binnen het programma Algemene Taakvelden.

Per saldo is deze mutatie niet van invloed op het resultaat 2019. Het nadelig resultaat op het programma Algemene Taakvelden (meer in de reserves gestort dan begroot) wordt immers gecompenseerd door het voordelig resultaat op het programma Ruimtelijk Domein (minder aan het project uitgegeven dan begroot).

Er is dus sprake van een verschuiving tussen de programma's.

In het overzicht van baten en lasten hebben wij inzichtelijk gemaakt wat het resultaat per programma is als het programma wordt gecorrigeerd voor dit soort verschuivingen.

- Hoe is het te verklaren dat de raad en maatschappelijke organisaties en verenigingen te horen krijgen dat er geen geld is om gerechtvaardigde, relatief kleine, wensen te vervullen, terwijl achteraf blijkt dat dit niet juist is en er voldoende financiële ruimte was/is om daar wel aan tegemoet te komen? Worden wij en genoemde partijen aan het lijntje gehouden? En worden toezeggingen nu worden toezeggingen nu wél nagekomen?

Zie het antwoord op de tweede vraag. Het college is het met u eens dat dit een onwenselijk effect is. In het algemeen kunnen wij stellen dat wanneer wij toezeggingen doen wij ook voornemens zijn om deze toezeggingen na te komen.

- Is de veronderstelling juist dat budgetten van niet (volledig) uitgevoerde projecten in 2019 die een vervolg krijgen in 2020 of later niet zijn meegenomen in het overschot van de jaarrekening 2019? En hoe groot is het totaal doorgeschoven budget van de diverse programma's?

De veronderstelling is juist. De projectbudgetten die zijn doorgeschoven via een mutatie op de reserves maken geen onderdeel uit van het resultaat na mutatie reserves.

Het totaal aan doorgeschoven budget bedraagt circa € 2,8 miljoen. Enkele voorbeelden:

<i>Projectbudget BOR-BGT</i>	<i>€</i>	<i>145.182,-</i>
<i>Decentralisatie-uitkeringen duurzaamheid</i>	<i>€</i>	<i>237.098,-</i>
<i>Afronding Par'Course</i>	<i>€</i>	<i>250.000,-</i>
<i>Verkeersveiligheidsprojecten</i>	<i>€</i>	<i>130.000,-</i>
<i>Businesscase haalbaarheid buitengoed</i>	<i>€</i>	<i>104.648,-</i>
<i>Regionaal project wandelroutes</i>	<i>€</i>	<i>106.000,-</i>
<i>Herontwikkeling Walramplein/Berkelplein</i>	<i>€</i>	<i>150.000,-</i>

- Tenslotte geeft de jaarrekening 2019 te denken over de waarde van de eerdere begrotingen gezien de flinke afwijking tussen realisatie en begroting, of moeten we ervan uitgaan dat hier gaat om een eenmalig incident resp. opschoning?

Wij verwachten dat de grote positieve verschillen tussen de begroting en de jaarrekening in 2019 een eenmalig incidenteel karakter hebben. Wel zien wij enkele aandachtspunten in het financieel beheer. Zoals aangekondigd in de kadernota is het college voornemens om hier concrete acties op in gang te zetten.

B. Vragen op programma/projecten-niveau, hoofdstuk 3 van de jaarrekening:

1. Met betrekking tot het programma VTH vragen we ons af of er ten aanzien van brandveiligheid in 2019 nog steeds vrijwel niets is gebeurd en zo ja, wanneer wordt er daadwerkelijk werk van gemaakt vanwege het hieraan verbonden veiligheidsrisico?

Medio juli 2019 is gestart met het uitvoeren van controles op locatie. Van de 72 adressen welke gecontroleerd dienen te worden in het centrumgebied (Berkelstraat, Muntstraat, Grotestraat Centrum) zijn tot heden 26 adressen gecontroleerd (hetgeen inhoudt 26 adressen een 1e controle en 18 adressen één of meerdere her-controle(s)) wat geresulteerd heeft in 11 nieuwe meldingen “brandveilig gebruik” dan wel in behandeling zijnde aanvragen / meldingen of het ongedaan maken van tekortkomingen. Ten aanzien van de inhoud van de controles worden deze met ingang van 2020 integraal uitgevoerd (Brandveilig gebruik, milieu, exploitatie, bestemmingsplan(bouwen en gebruik) en de Drank- en Horecawet) om zodoende een lastenverlichting bij exploitanten en eigenaren te bewerkstelligen en te voorkomen dat er tegenstrijdige besluiten / maatregelen opgelegd worden. Controles en de (veelal) hierop volgende meldingen / vergunningen worden dan ook in nauwe afstemming tussen de teams VTH en Vergunningen getoetst en akkoord bevonden en/of verleend.

In afstemming met het college is besloten om vanaf 16 maart 2020 de controles op locatie tijdelijk op te schorten i.v.m. de COVID-19 maatregelen. Bij het besluit van het college van 2 juni 2019 is bepaald dat vanaf 1 juni 2020 de controles op locatie wederom opgestart zullen worden en dat van directieve aanpak omgeschakeld wordt naar een (meer) informatieve aanpak. Alle resterende adressen, aldus de adressen waar nog geen (her-)controle heeft plaatsgevonden, zijn per brief ingelicht dat de controles op locatie weer opgestart zullen worden met in achtneming van de voornoemde maatregelen.

Met betrekking tot de controles is voorzien dat de 1^e controles op locatie bij de voornoemde adressen uiterlijk maart 2021 afgerond zijn. Parallel aan deze controles lopen de her-controles welke een doorlooptijd zullen hebben tot aan het einde van het project. Vooralsnog wordt dan ook ervan uitgegaan dat de streefdatum van 31 december 2021 behaald wordt, mits er geen nieuwe beperkendere maatregelen in het kader van COVID-19 van kracht worden.

2. In het programma toerisme en economie zien we o.m. een bedrag van € 35.000,- voor nog niet uitgevoerde akoestische maatregelen Openluchttheater. Dit kan toch niet als voordeel worden aangemerkt, daar uitvoering alleen verschoven is naar een later tijdstip?

Zie onze beantwoording op de gevraagde toelichting ‘correcties verschuivingen tussen programma’s’. Hetzelfde voorbeeld is overeenkomstig ook van toepassing op het projectbudget akoestische maatregelen Openluchttheater.

Het niet uitgegeven projectbudget van € 35.000,- levert een voordeel op op het programma Toerisme en Economie. De niet begrote overheveling van € 35.000,- via de storting in de algemene dekkingsreserve levert een nadeel op binnen het programma Algemene Taakvelden. Per saldo is dit niet van invloed op het resultaat.

3. Op pag. 137 is sprake van een taakstelling sociaal domein van € 388.067,- (opgenomen in het programma Algemene Taakvelden). Vraag: waar heeft deze taakstelling betrekking op? Verder wordt op dezelfde pagina in het kader van het programma sociaal domein o.m. gesproken over een overschrijding op het kunstbeleid. Vraag: hoort dit wel thuis bij sociaal beleid en waarom is de (afgesproken) 1% storting in de reserve kunst in de openbare ruimte niet opgenomen in de begroting 2019?

Uitgangspunt voor het Sociaal domein is een budgettair neutrale uitvoering. Om dit te bewaken zijn gedurende het jaar alle begrote voor- en nadelen ten gunste dan wel ten laste van de taakstelling gebracht. Het uiteindelijke saldo bedroeg € 388.067,- negatief. De realisatiecijfers lieten over 2019 een positief saldo zien van € 264.014,-, waardoor uiteindelijk een bedrag van € 124.053,- is onttrokken aan de egalisatiereserve sociaal domein.

Bij de invoering van de drie decentralisaties is een analyse gemaakt welke bestaande taken een relatie hebben met de nieuwe taken. Uitgangspunt van dit totaalpakket is budgettaire neutraliteit. Een aantal taken binnen het programma Sociaal domein, waaronder het kunstbeleid, maken geen onderdeel uit van het eerder vermelde takenpakket.

De 1% storting in de reserve kunst in de openbare ruimte is afhankelijk van de omvang van het investeringsvolume dat leidt tot een kwaliteitsverbetering in de openbare ruimte. Vanwege het fluctuerend karakter van de feitelijke investeringen in enig jaar zullen wij in de komende begroting een structurele stelpost opnemen van € 35.000,-.

4. In het programma ruimtelijk domein is o.m. sprake van ruim een ton voordeel in de openbare verlichting. Waarom is de ontstane financiële ruimte niet elders benut (bv voor het aanbrengen van ledverlichting op sportcomplexen)?

Wij verwijzen naar de beantwoording van de eerste twee vragen. Gedurende 2019 hadden wij niet de verwachting dat er zich significante overschotten zouden voordoen.

5. Ophalen en afvoeren huisvuil laat een voordeel zien van € 148.949,-. Waarom werd de hogere onttrekking aan de voorziening afvalstoffenheffing(€ 122.635,-), gezien eerdergenoemd voordeel, niet gecorrigeerd?

De mutatie op de voorziening heeft niet alleen betrekking op deze taak, maar hierbij dient ook betrokken te worden de lasten van de taak kwijschelding ,de baten en lasten van de taak milieuparken, de perceptiekosten, de BTW en de overheadkosten.

6. Waarom is het project meetsysteem groeven niet vollediger uitgevoerd als daar nog middelen voor beschikbaar zijn of waren?

Het meetsysteem is bij Mijnbouwwetvergunning voorgeschreven door de Provincie voor de Sibbergroeve en de Gemeentegrot. In andere groeven is de noodzaak voor het aanleggen van een dergelijk meetsysteem op basis van deskundigenonderzoek niet nodig gebleken en niet als verplichting in de Mijnbouwwetvergunning van deze groeven opgenomen. In de Sibber- en Gemeentegroeve is het meetsysteem volledig conform plan uitgevoerd. De gereserveerde middelen voor de aanleg van het systeem zijn daarvoor volledig ingezet. De resterende middelen zijn gelabeld voor het beheer en onderhoud van het systeem voor de komende 10 jaar.

7. Met betrekking tot de algemene taakvelden was er (gelet op de decembercirculaire) wat betreft de algemene uitkering een voordeel van bijna zes en 'n halve ton. Waarom zijn in de najaarsnota in december aan de raad geen concrete voorstellen gedaan in het kader van gewenste maar nog niet uitvoerbaar gebleken projecten (speerpunten uit het coalitieakkoord, wensen van verenigingen en organisaties e.d.) gezien de extra ter beschikking gekomen middelen?

Zie de beantwoording bij vraag 1. De decembercirculaire 2019 is door het Rijk gepubliceerd op 16 december 2019. De inhoud hiervan was niet bekend bij het opstellen van de najaarsnota 2019. Daarnaast zou het niet mogelijk zijn geweest om nog in 2019 uitvoering te geven aan nieuwe initiatieven.

Ten slotte willen wij u erop wijzen dat het voordelige resultaat op de uitkeringen uit het gemeentefonds voornamelijk betrekking heeft op drie decentralisatie-uitkeringen in het kader van duurzaamheid (opstellen van een transitievisie warmte, instellen van een energieloket en een budget voor wijkaanpak) en dat wij deze middelen daarom ook voor deze doeleinden hebben gereserveerd.

8. Tenslotte de vraag over de overige bijstellingen in de diverse programma's (VTH € 20.737,- , toerisme/economie € 59.504,- , sociaal domein € 184.250,- , ruimtelijk domein € 148.810,- en algemene taakvelden € 178.940,- ; totaal bijna 6 ton. Het gaat hier om dusdanig grote bedragen dat nadere uitleg hierover van belang zijn voor de beoordeling door de raad: graag nadere uitleg over de inhoud van deze 'overige bijstellingen'.

Bij het opstellen van de verschillenanalyse (paragraaf 3.2 in de jaarstukken) hebben wij een ondergrens gehanteerd om de overzichtelijkheid te bevorderen. De 'overige bijstellingen' zijn uitgesplitst in 128 verschillende producten, waarbij de gemiddelde afwijking per product circa € 9.000,- bedraagt.

Hoewel het in totaal inderdaad om een groot bedrag gaat, gaat het op detailniveau om dusdanig kleine bedragen dat die wat ons betreft niet bijdragen aan het doel van de jaarrekening om de verschillen op hoofdlijnen te verklaren.

9. Het college stelt voor het voordelig saldo van de jaarrekening volledig toe te voegen aan de bestemmingsreserve 'financiële gevolgen Corona COVID-19'. Dat roept bij onze CDA-fractie de volgende vragen op:
10. lopen we niet het risico dat bij de beoordeling door het rijk met betrekking tot compensaties reeds gedane reserveringen (en rekeningsoverschotten) worden betrokken/verrekend? (Dat geldt ook voor het voorstel in de kaderbrief om 1 miljoen te stoppen in een nieuw te vormen reserve Corona.

Landelijk worden er door de VNG onderhandelingen gevoerd met het Rijk over de wijze waarop gemeenten worden gecompenseerd voor de gemaakte kosten en de gedeelde inkomsten die het gevolg zijn van de coronacrisis. De insteek die hierbij is gekozen is om tot een eenvoudig verdeelmodel te komen en om niet af te gaan rekenen op factuurbasis (met alle bijbehorende administratieve lasten). Hoewel er nog geen duidelijkheid is over de wijze waarop het Rijk de compensatie voor gemeenten gaat verdelen over de gemeenten, maakt deze insteek het genoemde risico wel minder groot.

Overigens betekent dit niet dat het risico helemaal niet aanwezig is.

11. Is het niet reëel en logisch om (een deel van) het overschot te benutten voor invulling van speerpunten uit het coalitieprogramma en/of uitvoering van in de lopende meerjarenbegroting aangegeven overige ontwikkelingen (zie ‘resterende prioriteiten coalitie-akkoord en ‘overige ontwikkelingen’, laatste zes pagina’s meerjarenbegroting 2020-2023)? Wat is anders de waarde van de door de raad vastgestelde meerjarenbegroting?

Wij hebben, gegeven de onzekere omstandigheden, nu de voorkeur voor het inrichten van een Corona-reserve.

Tenslotte enkele opmerkingen over het RSM-accountantsverslag 2019 van 17 juni 2020:

- De accountant adviseert alle voorgenomen investeringen te presenteren vanuit het investeringsbedrag en niet vanuit de kapitaalslasten om zo de investeringskredieten transparanter en controleerbaarder te maken. Kan de raad daarop vanaf nu rekenen?

Ja, daar kunt u op rekenen. Overigens is het onze inschatting dat dit ook al gebruikelijk was. De accountant heeft (terecht) enkele uitzonderingen gesignaleerd waarbij dit niet op deze wijze is toegepast.

- Voorts adviseerde de accountant om de systematiek van berekening van een rentevergoeding (bespaarde rente) over het eigen vermogen als intern financieringsronde te evalueren en een onderbouwd standpunt te bepalen om al dan niet rente te blijven berekenen over het eigen vermogen. Dit advies komt voort uit de constatering dat de fictieve rentelast de programmalasten fictief verhoogt zonder resultaatimpact én zo’n wijziging van de systematiek grotere duidelijkheid en controlebaarheid schept voor de raad. Hoe staat het college hierin?

Zoals aangekondigd in de kadernota zal het college de systematiek van de bespaarde rente heroverwegen.

- Tenslotte het advies van controletechnieken functiescheiding in het betalingsproces ter waarborging van het vierogenprincipe (zou voor minstens twee medewerkers nu niet gelden). Graag standpunt in deze van het college?

Deze controletechnische functiescheiding zal op korte termijn ook voor deze betaalrekening worden doorgevoerd.

Met vriendelijke groet,
namens de CDA-fractie,

Math. Knubben, fractievoorzitter